

НАТАТЪК..., НАТАТЪК...

Димитър Зашев

Все пак, може ли от смъртта да се извличат живителните за живота сили? В един такъв кадър смъртта влиза ли изобщо в сметките? Интенцията „смърт“ животворяща ли е? Не се касае за „план“, нито за красива „подредба“ на живота, дори не и за живота като за сътворство из изкуство: не развалина, а живот-творба, не живот-хаос, а живот-форма.

Ала погледне ли се така на живота, не се ли „воайорства“ случването му? Защо: отнапред-вземане на смъртта? Защо: битие от по-напред на към смъртта? Ограничени ли са границите на живота? Ако да, то смъртта не ще да е отнапред-вземана, антиципируема. Смъртта би била чисто и просто тази на плода: естественото възпълване на отнапред зададената функция и толкоз. Би имало изкуство да се из-мерва смъртта, не земе-, а смърто-мерство. Да, аз мога да предвидя нейде във физическото време предстоящата „ми“ кончина и то с доста голяма вероятност и точност. Но трябва ли да бъде отнапред актуализируемо (задавано насреща в „полезрението“ на смисъла) пред-стоящото? С какво това действие би променило актуалността? И какъв е статутът на отнапред взетото чрез антиципирането на смъртта? Просто естетически ли е той (както го е мислил един Дьорд Лукач, например / срв. „Метафизика и трагедия“ в сборника с есета: „Душата и формите“)? Прокарването на формата в живота? Формата обаче, понятизирана като най-временизиращото. Откъслеците жизне-време да бъдат подчинени на голямото благо, на сетното добро, на единствения: миг на смъртта, на агоналното време. Сякаш временизирането на посочената тематика все още не я е освободило от католическата понятийност около върховното bonus. И защо мигът на смъртта да не бъде традиционно религиозно интерпретируем като „потегляне към бога“, а този смисъл вече и жизнерадостно: като висше самоосъществяване?

Memento mori!

Ала откъде накъде от всичко това да струи формиращата живота сила? Наистина, статутът на върховния критерий за живот е сведен в края на краищата до мига, макар и същият да е телеологически формативен. Не, че смъртта ще бъде елиминирана като физическа граница (колкото и същата да бъде отмествана). Смъртта ще трябва да се преобрази от физически „факт“ в смисло-факт, във factum ultimum. Смисло-факт е този factum, защото и доколкото Ми (Му, Й) предстои да го въдворя (-и...). Без собствената ми енергия на тетическо отнапред установяване на factum-а смърт същият изобщо не би бил factum. Неговата фактуалност не би била, по силата на собствения му смисло-(откъм смисъл) генезис, конститутивна за (или определяща, формуваща) реалитета „живот“. Смъртта би била „част“ от живота, ала без factum-а смъртта не би била целесъобразяване с живота, окончателно насочване на същия.

От Худ. Фил. о науки за време 2 и 11 а 15
Ст. от каузална вр.
1 т°т (1 в° нощ) създава еи° / джан'
не еи° / лонда 8 ст° узнае обуславяващ
на обстоятел. 4', 6' / джан', т.е. 11/11 не е
∴ от издвигане фактори и не 2 за 5/4
никог...

Накъм какво?

Що за „птица“ е онзи безумен (или пък крайно умен) кормчия, водещ лодката на живото живо към една едничка цел – към смъртта, и така оставящ еднозначни (макар и изличими) следи след странното свое возило?

Трудно ми е да приема непозволителната (поне за мен) метаморфоза, че някак си, смисло-ресурсите, впрегнати особено в еднопосочното русло с надписа: НАКЪМ СМЪРТТА, могат да възпълнят, и то същностно, самата жива живост. Някак си преходът от смисло-съзидане към *Vios* ми изглежда съкратен (което се и експлоатира от апостолите на смисло-съзидането по най-различни поводи).

„Смъртникът“, разбира се, знае, или се догажда, досежно кончината си. Ала това му знание не е формативно за случването на живота му. Такъв е случаят едва със „смъртоид“-а, ако ни е позволено тук така да го наречем.

Индустрията за умирање „в рамките на закона“ сякаш прави фигурата на смъртоида излишна. Тя като че ли е реликва от по-стари времена, когато някак си именно е служила на върховната социетална цел: единичният да умира така, че да не застрашава социалния ред.

Съзнанието на смъртоида, на обсебения от Идеята за „смърт“?

Е ли то едно отнапред единство на аперцепциите? Едно Ще умра, ще умра... (или във времеви план по-точно изразено: едно Ще-умрял-съм), съпровождащо всеки акт на перцепция, правещ го възможен?

За да те има (жив) образ, при мене ще трябва да е първо-образът на смъртта.

Ала така смъртта се метафизицира. Мигът на емпирическото ѝ случване не ще да е кой знае какво решаващо значение. Та тя, в смисло-градежа, та дори с всеки акт на вътрешната перцепция, се случва. Тя е идното, което вече „е“, а е и вече „било“.

Ако в самата си градивност животът би бил живот из смърт, то би ли имала значение „смъртността“? Би ли имал значение конкретният миг на задаването на смъртта насреща, агоналното време? Говори се за „готовност“ или дори за „решеност“ за смърт. В това говорене се преплитат емпирически представи за смъртността с онези за смъртта като такава (като Идея). Нахълтват етически конотации. Присламчва се и своеобразен трагически героизъм.

Каква е смъртта като първоопределящо основание на живота, като постоянен живот в живота? Не удовлетворява нито редукиите до делничното приемане, а и случване на смъртта (смърт като смърт, „какво чак толкова“?), нито въздиганията на смъртта до равнището на възвишеното, нито до това на абсолютното благо, нито до туй на прехода към *unitas* с Бога, нито етико-формативно преинтерпретиране на смъртта: като условие, животът да бъде въздигнат до Едно-значната форма. Животът – *dictum ultimum*!

Друг възможен изход са психологизациите на смъртта, пренасянето ѝ в полето на афектите. Смъртта като изосновен афект. Смъртта и страхът от смъртта. Смъртта – ненадхвърляемата носталгичност. Смъртта – присъствието на миналото в настоящето. Смъртта – вечното задаване на вече бивалото единосьщие. Индиферентност. Смъртоидното като атмосфера на живота. Не е ли тя тази на себе-отсъствието, тази на края на всяка „ме“-сътносимост? Или тя е атмосферата на върховната интензификация

на азността?

Всеки смъртоид – един във всеки миг осъществим суицид?

Приказките относно това, да бъдеш „господар на смъртта“? Откъде водят те потеклото си?

Смъртоидното – една атмосфера на живота? Но вече, наистина, един по-друг живот.

По-друг: в какъв смисъл или поне в какъв друг ракурс?

16 юли 2000

Handwritten text in Cyrillic script, likely a fragment of a manuscript or letter. The text is partially obscured and difficult to read due to the angle and quality of the scan.

Handwritten text in Cyrillic script, continuing the fragment from the previous block. The text is partially obscured and difficult to read due to the angle and quality of the scan.

Handwritten text in Cyrillic script, continuing the fragment from the previous block. The text is partially obscured and difficult to read due to the angle and quality of the scan.

Handwritten text in Cyrillic script, continuing the fragment from the previous block. The text is partially obscured and difficult to read due to the angle and quality of the scan.

Handwritten text in Cyrillic script, continuing the fragment from the previous block. The text is partially obscured and difficult to read due to the angle and quality of the scan.

